

BAK NYHETENE**DERFOR KOMMER****VIRUSENE FR****SMITTEKILDE:** SARS-utbruddet stammet trolig fra salg av desmerkatter. Foto: NTB SCANPIX

Av LARS CHR. Wegner

24. februar i år forbød kinesiske myndigheter salg, kjøp og konsum av ville dyr. Da var det allerede for sent. Igjen var et farlig virus kommet på avveie. Verden faller sammen. Krematoriene i Italia er døgnåpne. Massearbeidsløshet, konkurser, familieøkonomier som blir pulverisert. Totalregningen vil bli på tusener av milliarder kroner.

Og alt kanskje bare på grunn av en handel på et matmarked.

Utbruddet av Covid-19 er sporet tilbake til Huanan-markedet i Wuhan. Utbruddet av SARS i 2002 startet i et tilsvarende marked i Sør-Kina.

Så hvorfor kommer de farlige virusene så ofte fra Kina?

– Viruset som rammer oss nå er en zoonose, en sykdom som smitter mellom dyr, som har utviklet seg til å bli en antropozoonose, en sykdom som smitter fra dyr til menneske, forklarer Ørjan Olsvik, professor i medisinsk mikrobiologi.

– Dette er en sykdom som kommer fra ville dyr, og da er det mye man har liten kontroll med. Rotter, mus og slanger regnes mange steder som delikatesser, problemet er at siden dyrene er ville vet vi ikke hva de spiser og hvilke sykdommer de kan bringe med seg.

Olsvik, som er professor ved UIT, Norges arktiske universitet, minner om at eksport og import av sykdom ikke er noe nytt.

– Svartedauden kom sannsynligvis fra Kina. Columbus brakte koppper og tuberkulose til Amerika, og tok med seg en aggressiv syfilis tilbake. Bare siden andre verdenskrig har verden fått 361 nye infeksjonssykdommer, og 70 prosent av dem kommer fra dyr. Flaggermus alene bærer 61 virus, forteller Olsvik.

«Wet markets» er navnet på matmarkedene i Kina, hvor tamme dyr, ville dyr, fisk og sjømat selges om hverandre. Dyrene slaktes som oftest på stedet. Navnet kommer av at gulvene spyles med vann på slutten av dagen.

– Sykdomsutbruddet var ingen overraskelse. Burene på markedet står stablet oppå hverandre. Dyrene som står nederst blir stenket i blod, urin, ekskrementer og kroppsvæsker fra dyrene over, forklarer Peter Li til den amerikanske TV-kanalen Vox mediene.

Siden 70-tallet

Li er professor ved Universitetet i Houston, og ekspert på kinesisk dyrehandel.

Handelen med ville dyr har bakgrunn fra 70-tallet da Kina fremdeles var en fattig nasjon, og det var hungersnød i deler av landet. Kommunistregjeringen tillot handel med ville dyr, noe som ble en livsviktig inntektskilde for fattige bønder.

Etter hvert har også den illegale handelen med ville dyr vokst kraftig.

– De fleste vanlige kinesere spiser ikke slikt, det er det bare de rike og mektige som gjør. Men lobbyen til denne industrien har klart å fremstille disse produktene som helsekost,

STABLES I LAG: Etasje på etasje med innestengte dyr på et marked i Guangzhou i 2001. Foto: AP